

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות מב.

מסורת הש"ס

(א) בנינו ית. (ב) לנקמן נד.
(ג) קח: (ד) נשאלתו פ' וירא
ס' יב איתא אר"י אמר רב,
(ה) עמי חוספות לעיל לה.
(ו) לה חזן: (ז) ר"ה יא. גדה
(ח) ד"ה (ט) [ח.]. (י) עמ"ש
על גליון בנדנא (יא) [ח.].
(יב) לעיל לו: [ח.]. סוטה כו.
(יג) עמי כ"מ פ' י"א מהל'
גירושין דין כה דהרמב"ם
לא גרס אלא: (יד) [ח.]. ויחזקאל
(טו) [ח.]. (טז) בראי: בנינו:
(יז) פירשת וירא ריש ס' [ח.].

תורה אור השלם

1. וְהִקְמֹתִי אֶת בְּרִיתִי
בֵּינִי וּבֵינְךָ וּבֵין יוֹרְשֶׁךָ
אֲחֵרֶיךָ לְדֹרֹתָם לְבְרִית
עוֹלָם לְהִיּוֹת לְךָ
לְאֱלֹהִים וּלְיֹרְשֶׁךָ
אֲחֵרֶיךָ: בְּרֹאשִׁית יז ז
2. וְיָדִיעַ לְתַקְפוֹת הַיָּמִים
וְתֵהָר חֲנֻה וְתֵלֵד בֵּן
וְתִקְרָא אֶת שְׁמוֹ שְׁמוּאֵל
כִּי מִי שְׁאֵלָתִי:
שְׁמוּאֵל א א כ

הגהות הב"ח

- (א) וי"ח ד"ה דלא ליפגז
וכי' איכא חקנת יחא:
(ב) ד"ה ו' מלו ג' וכו'
ונצטח בזה מינבר. וי"ח
להקשות דלמא לא יהא ניכר
עובר כלל לשליש בדריסתא
לעיל דק' ל"ו דאין סולס
עובר דק' עובר ובשפלו
נקרא האי דאין ניכר ספק
דש ספק אט' הולכי' אחר
דיוס היולדת לט' ודוה מן
ההאזל א' חולקי' במה רוב
להניכר לשליש חו' הואיל ולא
ניכר הוא מן שני אי"ב ע"כ
לא תנשא עכשיו ויהשאר
[מסבר:]

מוסף רש"י

משעת נתיני. ג' חדשים
סאסאס צריס להמין
אפילו רמאן
דאמר. תמכמ נדא (ח);
יולדת לט' אינא יולדת
להמין. אלא חדשים
שלמים לא שלשים יום
(ד"ה יא). על יאס ארם
מעוברת חברו ומינקת
היבר. אסא שמת עגלא
ואמר מעוברת יא מעקא,
אקורא להאנא עד ערים
וארצנא חדש שכן מינק
יונק (דעיר דל); ולא
יחזיר לולמות. קנאס
קמבויו רכנן (סומא דכ).

היה. כלומר היו לומד מכאן שלשה חדשים שאמרו בו: "ומ"ש מגד דרד" ואלהם שבעה חודשים. ואף על גב דמשעת כתיבה לא נתייחד עמה דלמס כן הוה ליה גט יסן ואפילו הכי משעת נתינה מניין ה"נ נמני משעת חליה: לאיסור דרת. ליבס התרת לאחר ג' חדשים מיד:

לְאִיסּוּר לֹא. לְשׁוֹק לֹא כִּי שׁ דְּמוּתָת
לְחַר חֲלִיפָה מִיֵּד הוּאִיל וְעִבְרוּ שְׁלֹשָׁה
חֲדָשִׁים מִיּוֹם מִיתָה: וְלִרְעָן אַחֲרֶיךָ.
שֶׁאִין הַשְׂכִּינָה שׁוּרָה אֵלֶּה עַל הוֹדָאִים
שׁוֹרְעוּ מִיּוֹמָם אַחֲרָיו וְהִי נִמִּי קִימָא
לֹו בְּנִדְרִים (דף כ:.) אֲבוּתָא מִכֹּס
הַמִּדְרָגָה וְהַפְּשָׁעִים צִיִּי אֵלֶּה בְּנִי
עֲרֹבֻצִּיא: גֵּר וְגִיּוּרָתָא. גֵּר שְׁתַּגִּייר
וְחֻשְׁתּוֹ עִמּוֹ לְרִיבִים לְהַתְחִין ג' חֲדָשִׁים
לְפָרוֹשׁ זֶה מִזֶּה וְהִכָּא מֵאִי לְהַצְחִין
אִיכָּא הִר אִין כֹּאן רִאשׁוֹן שְׁנִי: רַבָּא
שֶׁאִתָּר שְׁמָא יֵשׁ אַחוּסוֹ מֵאֲבִיו. אִם
שֶׁנֶּגְמָת אֲבוּתָא שְׁלֹשָׁה וְהָאֵל אֵין ט'
לְרִאשׁוֹן וְתוֹךְ צִבְיָתוֹ שֶׁל שְׁנִי וְסָבֹר
שֶׁהוּא בְּנִי וְיֵשׁ אֵת בֵּת צִבְלָה הֶרְאָשׁוֹן
שֶׁיֵּשׁ לוֹ מֵאֲשָׁה אַחֶרֶת וְהִיא אַחוּסוֹ מִן
הָאֵב: וּמֵיִיבֵס אִשָּׁם אַחִיו מֵאִמּוֹ. שֶׁאִם
תִּמְלֵךְ לְאַחֲרוֹן בֶּן אַחֵר וְיֵשׁ אִשָּׁה וְיִמּוּת
צִבְלָה בְּנִים וְיִיבְמָנָה זֶה כְּסָבֹר שֶׁהוּא
אֶחָאִי מֵאֲבִיו וְנִמְלָא מֵיִיבֵס אִשָּׁת אַחִיו
מֵאִמּוֹ שֶׁלֹּא מֵאֲבִיו וְחִיב כְּרַת: וְיֹאֵל
שֶׁאִם אִמּוֹ לְשׁוֹק. אִם אֵל תִּמְלֵךְ מֵאִי לְשִׁי
וְיִמּוּת וְכְּסָבֹרִים שֶׁזֶה בֶּן וְתִנְשָׂא אִמּוֹ
לְשׁוֹק צִבָּל חֲלִיפָה: וְיַפְטוֹר אֵת יִבְמָתוֹ
לְשׁוֹק. אִם יֵשׁ לוֹ אֵחַ מֵאֲבִיו הֶרְאָשׁוֹן
וְהֵלֵךְ הָיוּ לוֹ בְּנִים וְיָמָּה וְאִין שֶׁם אֵחַ אֵלֶּה
וְהוּא וְהוּא כְּסָבֹר שֶׁהוּא בֶּן הַאֲחֵרוֹן
וְנִמְלָאֹת אִשָּׁת בְּנֵי שֶׁל רִאשׁוֹן הַיְּקוּפָה
שֶׁנֶּגְמָת לְשׁוֹק צִבָּל חֲלִיפָה. וְגַבִּי גֵּר
וְגִיּוּרָתָא לְחַדֵּשׁ מִהִי הוּא דְּלִיכָא לְמִינֵשׁ
כְּכֹון לְשִׁמָּא יִיבֵס אִשָּׁת אַחִיו מֵאִמּוֹ
שֶׁמָּא מַעֲבֹרֶת הִיא וְכִשְׁתִּלֵּךְ כְּסָבֹרָה
הִיא שֶׁבֶן ו' הוּא וְכִדְּקוּשָׁה מִזֶּרֶע וְתַחֲמוֹר
תִּמְלֵךְ בֶּן אַחֲרָיו וְיֵשׁ אִשָּׁה וְיִמּוּת צִבָּל

בָּנִים וַיִּבְנֶה זֶה חֵת חֲמֹתוֹ לְקָדֹר שֶׁנֶּזְרָה
הוּא מִזֶּרֶע בְּקָדוֹשׁ וַיְכִיֵּן שׁוֹה מִזֶּרֶע
שֶׁלֹּא בְּקָדוֹשׁ וְסֵתֶם עֹשֵׂהֵם כֹּרֵכִים
וְכֹנֵן הָיָה אִיכָל לַיִּמִּיר שֶׁחֵת אָמַר בְּנוֹ
שֶׁל זֶה וְנִמְאָל נֹשֵׂא אֶשֶׁת אֲחִיו מֵאִמּוֹ:
בְּצֹנֶן אֲנִי קוֹרֵא בָּךְ. כֹּל נָשִׁים שֶׁאֶסְקְרוּ
מִחֲמִמִּים לַהֲנֵשׂא אוֹ לַהֲסַיֵּם קוֹרֵא אֲנִי
בְּצֹנֶן מִקֵּנֶת עֵרֹוה כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵצֵאוּ לִידֵי
עֵרֹוה: וְכֵן. בְּהַתְנַה ג' חֲדָשִׁים
שֶׁאֶסְקְרוּ חֲכָמִים לִשְׂאֵר נָשִׁים אֵל כֵּן
תִּקְנֶת עֵרֹוה אֵלֶּה תִּקְנֶת הַדֹּלֵךְ לַהֲצִיץ
בֶּן מִי הוּא: וְאֵם אִיפֹא. דַּחֲשׁוּ חֲכָמִים
לִשְׂמֹאל יֵשׁא אֲחֹתוֹ מִן אֲבִיו הֵא נִמִּי
תִּקְנֶת עֵרֹוה הִיא: דֹּלֵךְ לַפִּגְעַ. וְלֵךְ
עֵרֹוהוּ. אֲכַל כֹּל שֶׁאֵר הֶאֱסָרֹת
אִיכָל (א) תִּקְנֶתָּ הִיא וַיֵּצֵא עֲמֹו
דֹּלֵךְ לַפִּגְעַ עֵרֹוה: הִיא בִּר' ו' לְסִפְרָא
וְלֵךְ. דֵּלִי מִקְנֵהוּ אִיעֵבְרָה כְּשֶׁתֵּם
אִישׁתִּכֵּחַ דְּבַר תִּמְנִיָּה הוּא וְכַר תִּמְנִיָּה
לֵלֵךְ חִי: א"ל לְסִפְרָא יֵלֵדֵה כו'. תִּירוֹאֵל
הוּא: אִישׁתִּכֵּי. לֵחֲמֵר שֶׁנִּשְׂאֵה. וְהִיא
נִמִּי דִמְיָ לְתִירוֹי אִי נִמִּי לִשְׂבַעֵה יֵלֵדֵה
אִיכָל לַיִּמִּיר אֲבֵר תִּשְׁעָה לְקִמָּה הוּא
מִשְׁעִיקָרֹו חֲדָשׁ אֲחֵד אִיעֵבְרָה קוֹדֵם
מִיִּתְעִתּוֹ אֵלֶּה הַוּאִיל וְיִתְרֵד לְמִלְמִילָה

בחדא ואוקוי דאכתי איכא ספק סגי ל
ימימי: ותמסין משה. שבע או שבעים
ודאי בר קמא הוא דאי בר ברתא הוא
ולבשר הכי מיינכר (א) ודאי בר ברתא ה
גשים שהולד מכבידה. כך מנאמי בשמ
שני: היכא דקיס לן כו'. והאילי וטעם
גמרי: שמה תפשה כו'. ידידיה נמי. לא
צורה: אי ל"מ? בתוך בתוך. פלוגתא.
(דף קא.) גבי חליצה צריך למידחסי

לאחר ג' אין צריכה
הג' חדשים שאמרו מ'
משעת חליצת היבם
משעת נתינה ושמואל
אמר רבא ק"ו ^אאיסור
לא כ"ש: וכן שאר
יבמה כדאמרן אלא
אמר ^ברב נחמן אמר
קרא ילהיות לך לא
להבחין בין זרעו של
מתיב רבא לפיכך
להמתין ג' חדשים ה'
דה"נ איכא להבחין ב'
לזרע שלא נזרע בקדו
שמו ישא את אחיו
אחיו מאמו ויוציא א'
את יבמתו לשוק מת'
קורא בהן משום תכ'
תקנת ולד ואם אית'

ערוה האי משום תק
ערוה בשלמא תמתין
דהיינו ספיקא אי בר
שבעה לבתרא אלא
ותנשא ואי לשבעה
בתרא הוא ואי ל
תשעה לקמא הוא
איכא למימר דבתרא
אישתהא חדש אחת
חדשים ומחצה ותנע
האי בר שבעה לבת
ופלגא ילדה האי בר
בר בתרא הוא בר שי
לשיתא ופלגא ילדה
הוא ^אדאמר מר זוטא
"יולדת למ' אינה יול
יולדת למקומטין ש
הימים" מיעוט תקופ
ותמתין משתו ותנשא
לבדקה אמר רב ס
הנשואות שלא יתגנ
בהלוכה אמר רמי
עצמה כדי שיירש ב
דקים לן דמעוברת ה
^אלא ישא אדם מעובר
ואם נשא יציא ולא י
תעשה עוברת סנדל
למ"ד במוך במוך ואי
מן השמים ירחמו מן
השמים ירחמו מן הש
חיים עילויה הכא נג

בזהרי: אפילו למ"ד. במסכת
יומא ג' חדשים. ליום מיתת
חיי לא הוה מייבב דלא מלו
ב: ביולוכה. מולידין אותה ב
הגאונים: מחפה עזמה. ש
ממתנה משום ודל הוא שלא
מש עם אשתו מעוברת ש
א ב"ק (לעיל דף יב:). דח
רעיה: ה"נ חיים עילויה.

לאחר שלשה חדשים אין צריכה להמתין. אמר ר"ת דוקא חלק שהחליטה מוכח שכל בא עליה כדאמר במתנות דמאינוה מוכיח עליה שהיא קטנה אבל אם מת היבם לאחר ג' צריכה להמתין שלשה חדשים דיותר יבמה קרובה לביתא מלרסות דגוינין אטו נשואה אע"ג דאמר לקמן בפ' ב"ש (דף קיב.)

וזכסחים פרק אלו דברים (דף עב:) יצמחו בזיו מניה אשתו לא בזיו מניה היינו לענין לאוקמי אנפשיה עד שלשים אכל לענין גזרה שמה ישא אחותו כ' איכא ליממר יצמחו אשתו מניה לציאה טפי: **מאי שנא מרבא דרבא דאמר משעת נתינה.** א"ע דודאי לא בא עליה מקמי כתיבה דאם כן לא היה פוטרה בגט זה דהוה ליה גט ישן ועממא מפרש צפרק שני דגימין (דף יט. וסס) שלא יאמרו ב' נשים בחצר אחת זו אסורה וזו מותרת שהעולט סוברים שכתביה שניהם היתה סמוך לנתינה ויצא להחיר תוך שלשה והכא גבי חליצה נמי יסבדו ששתיים סמוך למיתה חלצו ויצא להחיר תוך שלשה ומשני לאיסור כרת התרת דאם היה רואה לייבם אחר שלשה היה מייבם לאיסור לאו לא כ"ש דהיך אפשר לאסרה להנשא לשוק אחר חליצה שזה דומה לחוכא ואיטילולא ולא ישמענו לנו העולם על כך:

ולד דלא לפגע בהו
'חדשים ותנשא לא
תשעה לקמא אי בר
תמתין חדש אחד
ילדה האי בר שבועה
גמיה לתמניא ילדה
נמי לתמניא ילדה
והוא דלכא אישתהוי
אייעבר ותמתין שני
דאי לשבעה ילדה
א הוא ואי לשתא
ילדה לתמניא דאי דאי

ותמתין משהו ותנשא. לאו דוקא משהו שזריכה להמתין שלשה ימים של קליטת הזרע: **בתם מעוברת** זמניקה קיימא. רבינו שמשון זקנו של רשב"א היה אומר דגרושה מינקת מותרת לינשא משום דלא משעבדא להניק כדלמרי' צ"פ (א"ח נ"ט: וס' נגד) גרושה אינו כופה ואלו נראה לר"ת דהא למאי דהוה צ"י למימר דטעמא משום סנדל או משום דיחסא לא היה חילוק בין אלמנה לגרושה וה"ה להאי טעמא דאינו חוזר בו אלא מהטעם בלבד ועוד אלמנה גופה אי אמרה איני נזונית ואיני עושה או תפסה כתובתה לא משעבדא וכן פוסק בשאלתות דרב אחאי"ט דלא שגא גרושה ולא שגא אלמנה:

נמי אי למאן דאמר במוך במוך אי למאן דאמר מן
 ם ירחמו ואלא משום דחסה אי הכי דידיה נמי דידיה
 חיים עילויה ^(ט) אלא סתם מעוברת למניקה קיימא
 דלמא

דה צפרק צנות כותים: ויהי לתקופות הימים. הרי ששה חדשים וז' בעלה שדרך עובר להיות ניכר ליצדקה צדדיה דרך נשים ואי מיעצרה ששה חדשים לנישואיה דחסר ליה ההוא משהו שהמתניה ואי לא מיכבר ר מוחו אי מעוצרת היא פסיעותיה ניכרות ומעמיקות יותר משאר מראה מעוברת כדי שלא יצינו שזן הראשון הוא וירש צנכסי בעלה וא ספק כשאנו יודעים ודאי שהיא מעוצרת מראשון תנשא. ומשני תחזור ותתעבר וידחק אחיו וימעך זורת פניו כגדל הזה שאין לו . שממעבו צערת תשמיש. דחסה לשון לחץ שזוהו כדאמר לקמן אין אדם מתכוין להרוג הנפש: למניקה קיימא. כשתלד מניקתו: ואי

עין משפט
גר מצוה

פֶּה א מִי פִי"א מֵה' גִּירוּשָׁן ה' יט סמג
עֶשֶׂן נב טוֹשׁ"ע אֵה"ע ס' יג סעיף א:
פֶּה ב ג ד מִי שֶׁס וטור ש"ע שֶׁס סעיף ה:
פֶּה ה מִי שֶׁס ה' כה טוֹשׁ"ע שֶׁס סעיף יא:
פֶּה ו מִי שֶׁס ה' כה:

תוספות ישנים

אמא שאר כל הנשים
מחלי עמחא. מינה מחלי
מחלי קלמר מוסר דללחא
היא מעוברת ואמר' וי
היה מעוברת. וי
היה ידוע דוקא בשביל ודאי
ויצבת אלל בשביליה אלל
מקפחם אלל כי היא מעוברת
אלל לוא מוסר אלל יא
השם מעוברת צברו אלל
סריקין ליה אלל וי
קצקלה דרעמי: וי
יצא יצא לטוק. אלל
נגר וימנה לטנהו אלל
עמי דהכל אלל מוסר
דשמה יים אלל אחי
מאמול יא שו יתשוב י
הוא זרע קדושה וא"כ
יבא אלל אחי מוסר
הוא זרע קדושה י
יתשוב י הוא אחי מן
הקדוש יבידוע וואו זרע
קדוש ושמה אחי זרע
אלל אחי מאמול י שמה
הוא שלל קדושה וחסד
מעוברת כרביס וזה אלל
ואין לו קריבה דלות אלל:
אלל הנהגה עיט אלל:
לפיכך יבא ויגורר נשים
הנמשכות וכו' מאלן קסא
מחלי דלחא כהנהגה י
אלל גיורא גיורא [גירא]
מחלי דלחא לטוק דלחא
מחלי דלחא: א"ל תמנה
דמחלי אלל למיור דמחלי
אלל יא יא למיור אלל
שבעה אלל אלל למיור
אלל אלל דר חשעה לקמא
אלל דשמה מעוברת חש
אלל למו: וי